

Jana Maryšková

PROJDE VELBLOUD UCHEM JEHLY?

Církev a bohatí

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Maryšková, Jana, 1965-

Projde velbloud uchem jehly? : církve a bohatí / Jana Maryšková. --

Vydání 1.. -- Praha : Grada, 2026. -- 1 online zdroj

České a anglické resumé

Obsahuje bibliografii, bibliografické odkazy a rejstříky

ISBN 978-80-271-8715-7 (online ; pdf)

* 27-72 * 316.344.23-058.32 * 364.668 * 27-662:3 * 27-46 * 27-4 * 27-42 *
27-662 * 27-283/-285 * 27-317.3 * 2-474-256-277 * (048.8) * (0.034.2:08)

- Bible
- církve
- bohatí
- bohatství
- křesťanství a společnost
- pastore
- praktická teologie
- křesťanská etika
- sociální nauka církve
- církevní dokumenty
- biblická podobenství
- biblická interpretace
- monografie
- elektronické knihy

27-4 - Praktická teologie. Morální teologie [5]

Jana Maryšková

PROJDE VELBLOUD UCHEM JEHLY?

Církev a bohatí

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Mgr. et Mgr. Jana Maryšková, Ph.D.

Projde velbloud uchem jehly? Církev a bohatí

Recenzoval:

doc. Michal Opatrný, Dr. theol.

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 10 714. publikaci

Odpovědná redaktorka Natálie Jirovcová

Redakce a korektury Lenka Vataščinová

Grafická úprava Antonín Plicka

Návrh a zpracování obálky Antonín Plicka

Počet stran 336

Vydání 1., 2026

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2026

ISBN 978-80-271-8716-4 (ePub)

ISBN 978-80-271-8715-7 (pdf)

ISBN 978-80-271-6556-8 (print)

Obsah

Úvod	11
Kontextualizace tématu	16
O čem vlastně mluvíme, používáme-li výraz „bohatství“	16
Kdo jsou dnešní bohatí?	22
Jak lze skupinu bohatých charakterizovat	28

I. ČÁST

BOHATSTVÍ A BOHATÍ V KONTEXTU TEOLOGIE POZEMSKÝCH SKUTEČNOSTÍ

1. Bohatství pohledem Písma svatého	39
1.1 Pojetí bohatství ve Starém zákoně	39
1.1.1 Bohatství jako požehnání	40
1.1.2 Bohatství jako nebezpečí	45
1.2 Novozákonní výpovědi o bohatství	50
1.2.1 Důležitost majetku a peněz	51
1.2.2 Úskalí bohatství	55
2. Bohatství ve vybraných církevních dokumentech	61
2.1 O bohatství a majetku ve spisech apoštolských otců	61
2.2 Sociální encykliky a téma bohatství	76
2.2.1 Problematika bohatství u papežů Benedikta XVI. a Františka	102
2.3 Dokumenty II. vatikánského koncilu k tématu bohatství	112
2.4 Závěr	120

II. ČÁST

BOHATÍ V PRAKTICKO-TEOLOGICKÉ PERSPEKTIVĚ

3. Proč by měla církev věnovat pastorační pozornost bohatým lidem?	125
3.1 Bohatí lidé jako opomíjená skupina v pastoraaci	125
3.2 Církev na II. vatikánském koncilu vykročila ke všem lidem	128
3.3 Bohatí jako znamení doby	134
3.3.1 Co jsou znamení doby	136
3.3.2 V jakém smyslu lze označit bohaté za znamení doby	149
3.4 Závěr	156
4. Místo bohatých v pastoraaci církve: „opce pro bohaté“	159
4.1 Církev stojí přednostně na straně chudých	160
4.1.1 Kdo je dnes považován za chudého	165
4.1.2 Chudí a chudoba v Písmu svatém	171
4.1.2.1 Různé pohledy na chudobu	172
4.1.2.2 Boží opce pro chudé	180
4.1.2.3 „Bohatí“ chudí	185
4.2 Křesťanská opce pro chudé se týká i bohatých	188
4.2.1 Bohatí křesťané jsou křesťany pro chudé	189
4.2.2 Chudoba jako problém bohatých	193
4.2.3 „Chudí“ bohatí aneb i bohatí lidé mají své problémy	197
4.3 Církev a bohatí si mohou navzájem prospívat	203
4.3.1 Co může církev nabídnout bohatým	206
4.3.1.1 Možnost ztišení a cesty na hlubinu: work-life balance	219
4.3.1.2 Doprovázení v obtížných životních situacích	226
4.3.1.3 Estetický zážitek	230
4.3.1.4 Zapojení do sociálních projektů, dobrovolnictví	235
4.3.1.5 Pomoc vést naplněný život	240

4.3.2 V čem mohou být bohatí inspirací pro církve	246
4.3.2.1 Naučit se být subjekty a převzít odpovědnost	246
4.3.2.2 Mít zralý vztah k moci	252
4.3.2.3 Učit se tvořivosti a odvaze jednat	260
4.3.2.4 Odpovědně nakládat s majetkem	266
4.3.2.5 Poskytnout zpětnou vazbu a podnítit reflexi církve	272
4.4 Místo závěru: Bohatí jako výzva pro pastorační	276
5. Může velbloud projít uchem jehly?	283
5.1 Bůh si nepřeje zkázu bohatých	283
5.2 Nemůžete sloužit Bohu i mamonu (Mt 6,24)	286
5.3 Obráťte se a budete žít (Ez 18,32)	290
5.3.1 Ostrůvky pozitivní deviace	294
5.4 Závěr	300
Závěr	303
Shrnutí	307
Summary	309
Seznam použitých zdrojů	311
Seznamy zkratk	329
Seznam zkratk církevních dokumentů	329
Seznam ostatních zkratk	330
Rejstřík vybraných jmen	331
Rejstřík vybraných hesel	333
O autorce	335

Nesnaž se mne tedy ohromit vypočítáváním, kolik má tvůj dům kamenů, tvé panství pastvin, tvá stáda kusů dobytka, tvá žena šperků, ani kolik máš milostných vzpomínek. To není důležité. Chci vědět, je-li tvůj dům dobře postaven, nakolik je víra na tvém panství horoucí a zdali navečer po vykonané práci probíhá večere radostně. A jakou lásku jsi vytvořil a za co jsi směnil svůj život, aby to bylo trvalejší než ty sám.

Stanete se velkými jen tehdy, pokud kameny, které hodláte obdařit mocí, nebudou předmětem soupeření, útlukem pro pohodlí nebo čímkoli jiným, určeným k hmatatelnému užitku, ale podstavcem, schodištěm a lodí plující k Bohu.

(Antoine de Saint-Exupéry)

V roce 2025 došlo k hackerskému útoku na web jednoho z biskupství v České republice spojenému s požadavkem výkupného. Útoku se podařilo včas zabránit a nedošlo k žádnému odcizení, úniku či ztrátě dat. Snad i to byl jeden z důvodů, proč nebyla tato událost nijak medializována a prošla bez větší pozornosti. To, co však na tomto incidentu stojí za zmínku, je skutečnost, že římskokatolická církev je dnes některými lidmi považována za natolik bohatou, že stojí za to učinit ji cílem počítačové kriminality.

Představu mnoha lidí o bohatství církví posílil zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, který nabyl účinnosti roku 2013. Podle tohoto zákona byl církvím navrácen majetek v hodnotě zhruba 75 miliard korun, jehož větší část připadla právě církvi římskokatolické. Stát se dále zavázal, že bude církvím vyplácet finanční náhrady za majetek, který nemohl být vrácen, a to až do roku 2042 ve výši cca 59 miliard korun s každoroční valorizací podle míry inflace. Hlavním příjemcem těchto peněz je opět římskokatolická církev. Církev má rovněž výnosy z podnikání, mohou využívat dotace z národních dotačních titulů i z fondů Evropské unie, stát navíc financuje osobní náklady zaměstnanců církve, na něž přestane přispívat od roku 2030.¹ V očích mnoha lidí se toto neslučuje s obrazem chudé církve, resp. církví, který nahradila představa movitých „podnikatelských

¹ Viz např. DANDA, O. *Obří inflace zvedá restituční náhrady církvím o miliardy* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-obri-inflace-zveda-restituční-nahrady-cirkvim-o-miliardy-40426494> [zveřejněno 2023-03-23, citováno 2025-03-22]; VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Majetkové narovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi* [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/tema/majetkove-narovnani-statu-s-cirkvemi-a-nabozenskymi-spolecnostmi-97510/> [zveřejněno 2012-07-16, citováno 2025-03-22].

subjektů“, jak ukazují i názory čtenářů v internetových diskusích pod články pojednávajícími o církevních restitucích.

Do církevního prostředí se tak dostalo mediálně vděčné téma peněz, majetku, bohatství, které by mohlo být vnímáno jako ryze profánní, a tedy v křesťanském kontextu přinejmenším nepatřičné. Toto téma však provází církev od jejích počátků – je přítomné v Bibli, v sociální nauce církve, opakovaně jej ve svých rozhovorech, promluvách a encyklikách zmiňoval papež František. Je, vypůjčíme-li si terminologii sociální práce, přítomno na mikro-, mezo- i makroúrovni. Týká se jak jednotlivců, tak místních církví, které mohou být nejen pro křesťany, ale i celou společnost příkladem správy jim svěřeného majetku s péčí řádného hospodáře, nebo naopak odstrašujícím příkladem neuváženého nakládání či dokonce machinací s tímto majetkem. Týká se i celospolečenské úrovně, zejména v souvislosti se zájmy různých ekonomických skupin usilujících o generování co největších zisků, často na úkor lidských práv a sociální spravedlnosti, s negativními dopady na ty nejzranitelnější, jak v roce 2025 vidíme např. v USA. Skupin, které „iracionálně ničí zdroje života“², neboť, jak upozorňoval papež František, „v systému, který má sklon pohlcovat všechno za účelem navýšení zisků, je cokoli křehkého [...] bezbranné vůči zájmům zbožštěného trhu, které se staly absolutním zákonem“³.

Problematika bohatství je tedy navýsost křesťanskou problematikou, neboť křesťanům nesmí být „nic z tohoto světa lhostejné“⁴, zejména týká-li se to porušování lidských práv a ohrožení lidské důstojnosti, a tato problematika by tak měla být i předmětem teologické reflexe.

Protože je otázka peněz, majetku, bohatství v křesťanském kontextu velmi široká a nelze postihnout celé její spektrum, je v této knize zúžena

² FRANTIŠEK. *Laudato si': Buď pochválen*. Encyklika o péči o společný domov z 24. května 2015. Praha: Paulínky, 2015, čl. 54. Dále jen LS a číslo příslušného oddílu.

³ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium – Radost evangelia: apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě*. Praha: Paulínky, 2014, č. 56. Dále jen EG a číslo příslušného oddílu.

⁴ LS, s. 5.

na téma postoje církve k bohatým, jehož východiskem je otázka vycházející z Ježíšova podobenství, uvedená v názvu knihy. Jedná se o známé podobenství o velbloudu a uchu jehly, které nalezneme u evangelistů Marka, Matouše a Lukáše (Mk 10,25; Mt 19,24; L 18,25): „*Ježíš se rozhlédl po svých učednících a řekl jim: ‚Jak těžko vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství!‘ Učedníky ta slova zarazila. Ježíš jim ještě jednou řekl: ‚Dítky, jak těžké je vejít do království Božího! Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby bohatý vešel do Božího království.‘*“ (Mk 10,23–25).

S výkladem tohoto podobenství se pojí různé teorie. Podle jedné z nich má tato metafora reálný základ. V jeruzalémských hradbách prý existovala nízká a úzká branka nazývaná Ucho jehly, kterou by velbloud jen stěží prošel. Jiná teorie uvádí, že při psaní řecké bible došlo písarskou chybou k záměně slova *kamilos* – lano a *kamelos* – velbloud. Přirovnání by tedy mělo správně znít: „Snáze projde lano uchem jehly.“⁵ Ať už jsou tyto teorie opodstatněné, či nikoli,⁶ zůstává Ježíšovo přirovnání označující něco obtížného, ba zcela nemožného jakýmsi etalonem křesťanského přístupu k bohatství. To je v křesťanském kontextu spojováno často s negativními konotacemi. Někteří křesťané, kteří nečekaně získali majetek např. dědictvím, výhrou v loterii apod., si kladou otázku, zda „smějí být bohatí“, a bohatí lidé rozhodně nepatří k těm, na něž se církev ve své pastorační činnosti běžně zaměřuje.

Předkládaná kniha se proto chce věnovat některým aspektům problematiky bohatství a bohatých, a to – podobně jako předchozí knihy o nemocničním kaplanství či dobrovolnictví v církvi – z prakticko-teologické perspektivy. Kniha je členěna do dvou částí a pěti kapitol, kterým předchází uvedení do tématu bohatství, bohatých lidí a jejich charakteristik.

⁵ ŠKÁPÍKOVÁ, J., MORAVEC, D. *Velbloud uchem jehly* [vysíláno 2015-05-19]. Místo: Český rozhlas, pořad Slovo nad zlato. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/velbloud-uchem-jehly-7602838> [citováno 2025-03-10].

⁶ Podrobněji k tomu viz BĚLIČ, J. Velbloud uchem jehly? In: *Naše řeč*, 1969, roč. 52, č. 5, s. 286–290. [online]. Dostupné z <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5461> [citováno 2025-03-10].

První část představuje v prvních dvou kapitolách pojetí bohatství v Bibli a v některých vybraných církevních dokumentech a ukazuje, že peníze a majetek mohou být považovány jak za požehnání, tak za nebezpečí či zkoušku. Bohatství samo o sobě je však indiferentní veličinou a vždy záleží na vztahu konkrétního člověka k němu.

První část je východiskem pro část druhou, která se věnuje tématu bohatství a bohatých v prakticko-teologické rovině. Ve třetí kapitole se zabývá otázkou, proč by měla církev věnovat svou pastorační pozornost bohatým lidem. Nejprve si všímá skutečnosti, že bohatí lidé, ačkoli jsou v církvi vítáni jako donátoři a poskytovatelé sítě kontaktů, jsou v pastorační církve spíše opomíjenou skupinou. Následně uvádí prakticko-teologické argumenty, proč by církev, která se přednostně staví na stranu chudých a přijímá tzv. opci pro chudé, neměla ve své pastorační činnosti opomíjet ani bohaté, a v této souvislosti ukazuje, v jakém smyslu lze tuto skupinu chápat jako tzv. znamení doby.

Čtvrtá kapitola si klade otázku po místě bohatých v pastorační církve, tedy jakou konkrétní podobu může mít vztah církve a bohatých. Vychází přitom ze vztahu mezi církví a světem uvedeném ve čtvrté kapitole Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, která popisuje, co církev (a teologie) nabízí současnému světu, ale také jak se církev (a teologie) může světem inspirovat a přijímat od něj pomoc. Analogicky k tomuto vztahu uvádí různé způsoby pomoci církve bohatým a jejich podpory na straně jedné, na druhé straně možnosti inspirace církve bohatými. Poukazuje rovněž na přínosy, ale i možná úskalí spojená s pastorační bohatých.

Pátá kapitola reflektuje závěry předchozích kapitol a shrnuje je do odpovědi na otázku z Ježíšova podobenství, která je obsažena v názvu této knihy. Ukazuje, že bohatství samo o sobě není důvodem pro zavržení bohatých. Nikdo – tedy ani bohatý člověk – není vyloučen z Boží milosrdné lásky. Vždy však záleží na přístupu konkrétního člověka k hmotnému majetku a nakládání s ním, neboť bohatství existuje proto, aby bylo sdíleno a používáno k dobrým skutkům, nikoli aby bylo hromaděno.

V knize jsou použity články či jejich části publikované v odborných časopisech, které nejsou jednotlivě citovány v bibliografických citacích, jsou však uvedeny v seznamu zdrojů. Dále je v knize z důvodu zjednotění a úspornosti psaní použito generické maskulinum jako souhrnné označení osob obou pohlaví.

Kontextualizace tématu

Peníze, majetek, bohatství, to vše jsou skutečnosti, které patří do naší dnešní společnosti a jsou tematizovány v každodenním životě lidí, křesťany nevyjímaje. Peníze bývají dokonce označovány za „náboženství moderních lidí“⁷. I samy církve jsou dnes v pozici „podnikatelů“, kteří spravují svůj majetek získaný v rámci restitucí, a některými lidmi jsou proto považovány za bohaté subjekty, jak bylo uvedeno v úvodu této knihy. Téma majetku, bohatství, stejně jako potřeba odpovědného nakládání s ním, kterou názorně ukázala finanční krize v roce 2008, se tedy týká i církví, resp. křesťanů a nemůže být zúženo na prvoplánové odsouzení bohatství jakožto zdroje veškerého zla ve světě, nýbrž vyžaduje hlubší teologickou reflexi.

Hovoříme-li o bohatství, nabízejí se otázky, kdo jsou ti, kteří vlastní peníze a majetek v takovém množství, že je lze označit za „bohaté“? A lze určit, kdo už je a kdo ještě není bohatý? Co je vlastně bohatství? Na tyto otázky se pokusíme odpovědět v následujících kapitolách úvodní části této knihy.

O čem vlastně mluvíme, používáme-li výraz „bohatství“

Na otázku, zda a jakým způsobem lze bohatství definovat, odpovídá např. Herbert Haslinger (s odkazem na Ernsta-Ulricha Hustera), který upozorňuje, že na rozdíl od pojmu chudoby neexistuje podobně diferencovaná definice bohatství. Analogicky k definici relativní chudoby však

⁷ LIENKAMP, Ch. Das Phänomen des Geldes. Soziologisch und sozialphilosophisch bedeutsame Aspekte für die Praktische Theologie. In: POCK, J., BECHMANN, U., KROCKAUER, R., LIENKAMP, Ch. (eds.). *Pastoral und Geld. Theologische, gesellschaftliche und kirchliche Herausforderungen* (eBook). Berlin – Wien: LIT, 2011, s. 71.

lze i v případě pojmu bohatství vyjít z průměrného příjmu. Disponuje-li člověk více než dvojnásobkem průměrného příjmu, je možné hovořit o bohatství.⁸

Jiný koncept, který Haslinger (opět s odkazem na Hustera) zmiňuje, vychází rovněž z průměrného příjmu. Rozlišuje však ve třech stupních příjmy nadprůměrné: první stupeň se pohybuje mezi průměrným příjmem a jeho dvojnásobkem, druhý mezi dvojnásobkem a trojnásobkem průměrného příjmu (lidé s vyššími příjmy) a konečně třetí stupeň představuje více než trojnásobek průměrného příjmu (bohatí lidé). Tyto paralely k definici chudoby však zároveň ukazují, že podobná kvantitativní kritéria nejsou pro určení pojmu bohatství dostačující. Huster proto vypracoval kvalitativní model stanovení bohatství na základě vztahu mezi příjmem a uspokojováním potřeb.⁹

Tento vztah spočívá v tom, že čím nižší je příjem domácnosti, tím více z něj „ukrojí“ výdaje na nezbytné každodenní potřeby, jako jsou bydlení, potraviny, ošacení, léky, energie apod. Naopak, čím je příjem domácnosti vyšší, tím více potřeb nad rámec těchto nezbytných základních potřeb může být uspokojeno konzumem a nákladnějším životním stylem. S tím se podle Hustera pojí i další faktory. Vyšší příjem znamená např. větší možnost pořízení kvalitnějšího spotřebního zboží s delší životností, možnost tvorby finančních rezerv a majetkového zajištění apod. Z této kombinace vyššího příjmu, bezproblémového pokrytí základních potřeb, vyššího životního standardu, větších možností, jak s pravidelným příjmem naložit např. v podobě zmíněné tvorby finanční rezervy apod., vzniká podle Hustera nová kvalita životního stylu, sebe prezentace a vnímání sebe sama, kterou lze označit jako „bohatství“. Jinými slovy, „bohatství“ představuje v tomto smyslu zvláštní kvalitu uspokojování potřeb.¹⁰

⁸ Srov. HASLINGER, H. *Diakonie. Grundlagen für die soziale Arbeit der Kirche*. Paderborn: Verlag Ferdinand Schöningh, 2009, s. 80.

⁹ Srov. tamtéž.

¹⁰ Srov. tamtéž, s. 80–81.

Hranici pro dosažení této kvality tvořila podle Hustera v 90. letech dvacátého století ve Spolkové republice Německo částka 10 tisíc německých marek měsíčního příjmu domácnosti. V roce 1993 splňovalo toto kritérium přibližně 1,7 milionů domácností. To podle Haslingera znamená, že bohatství nebylo v německé společnosti konstituováno primárně milionáři (v roce 2001 to bylo 36 400 osob), nýbrž miliony bohatých, resp. majetných domácností, a bohatství proto nebylo menšinovým jevem, ale představovalo naopak jev masový. V roce 2003 tak např. vlastnilo 50 % nejméně majetných německých domácností dohromady 3,8 % celkového čistého jmění, zatímco 20 % nejvíce majetných domácností přes 67,5 % celkového čistého jmění. Deseti procentům nejbohatších domácností přitom patřilo 46,8 % majetku.¹¹

Srovnáme-li tato starší data s novějšími údaji z roku 2025, může se ve Spolkové republice Německo podle údajů Institutu německého hospodářství (IW) v roce 2025 považovat za bohatého člověk, jehož čistý měsíční příjem začíná na částce 5780 eur v případě, že je bezdětný a žije sám. Pro bezdětné páry začíná tato hranice na částce 8670 eur společného příjmu. S počtem dětí se hranice posouvá.¹²

Psychologové z britských univerzit Bath, Bath Spa a Exeter provedli studii, jejíž výsledky byly u nás zveřejněny v roce 2022. Dotazovali se osmi tisíců lidí ze třiatřiceti zemí světa na šesti kontinentech, jakou výhru v loterii by považovali za dostatečnou natolik, aby jim zajistila pohodlný život. Respondenti z 86 % všech zemí odpověděli, že by byli spokojeni s 10 miliony dolarů, tedy asi 240 milionů korun. Výjimku tvořili obyvatelé Spojených států amerických – většina dotázaných by k ideálnímu životu potřebovala alespoň 100 milionů dolarů nebo i více. 31,7 % amerických respondentů by chtělo v loterii vyhrát alespoň 100 miliard dolarů,

¹¹ Srov. tamtéž, s. 81–82.

¹² Srov. SCHUG, S. *Sind Sie vielleicht reicher als Sie denken?* [online]. Dostupné z: <https://www.wiwo.de/finanzen/geldanlage/einkommen-in-deutschland-ab-wann-sie-offiziell-als-reich-gelten/100116321.html> [citováno 2025-07-07].

tedy 2,4 bilionu korun. Naopak více než polovina lidí z Argentiny, Indie či Ruska uvedla, že k pohodlnému životu potřebují jeden milion dolarů nebo méně. Tedy méně než 24 milionů korun.¹³

Studie přitom zjistila, že rozdílný ekonomický rozvoj jednotlivých zemí se nijak nepromítá do touhy po neomezeném bohatství. Lidé, kteří chtěli více nebo dokonce neomezeně mnoho, byli spíše mezi mladšími lidmi, žijícími ve městech, kteří si cenili moci, úspěchu a nezávislosti. Většinou také pocházeli ze zemí, které spíše akceptují mocenské rozdíly ve společnosti.¹⁴

Podíváme-li se na situaci v České republice, zde se otázkou „Kde začíná bohatství?“ zabýval např. Ústav empirických výzkumů STEM. Podle jeho zjištění z roku 2010 činila v České republice celková hodnota majetku (dům, byt, chata, auto, úspory, cenné předměty atd.) téměř dvou třetin dotazovaných domácností více než milion korun. Třicet procent domácností udávalo nejméně dvoumilionový majetek. STEM prováděl výzkum na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let v říjnu roku 2010. Na otázky odpovídalo 1244 respondentů, kteří byli vybíráni metodou kvótního výběru. Z vyhodnocení otázek dále vyplynulo, že přibližnou „hranici bohatství“ představuje majetek domácnosti nad dva miliony korun.¹⁵

V roce 2022 zveřejnila společnost Sazka výsledky průzkumu prováděného v pěti zemích – České republice, Slovensku, Itálii, Německu a Finsku, do něhož se zapojilo pět stovek respondentů starších 18 let. Z výsledků vyplynulo, že zatímco v roce 2017 se v České republice považoval za bohatého člověk pobírající 50 tisíc korun měsíčně, v roce 2022 to bylo již 120 tisíc korun za měsíc. Zároveň se během pěti let osmkrát zvýšil počet Čechů, kteří se cítili být bohatými. Při porovnání výše průměrných

¹³ Srov. LEDSOM, A. *Kolik peněz je dost peněz? Z nároků Američanů se vám protočí panenky*. [online]. Dostupné z: <https://forbes.cz/kolik-penez-je-dost-penez-z-naroku-americanu-se-vam-protoci-panenky> [zveřejněno 2022-07-21, citováno 2025-07-08].

¹⁴ Srov. tamtéž.

¹⁵ Srov. STEM. *Kde začíná bohatství?* [online]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/kde-zacina-bohatstvi-1689/> [zveřejněno 2010-11-05, citováno 2025-07-06].

měsíčních příjmů považovali Češi a Slováci za bohaté ty, kteří vydělávali čtyřnásobek průměrného platu, Finům stačil pouze dvojnásobek. Naproti tomu polovina Italů považovala za bohaté ty, kdo vydělávali nad 500 000 korun měsíčně. Představa o celkové hodnotě majetku bohatého člověka se na rozdíl od platu v porovnání s předchozími lety nezměnila. Téměř 60 % Čechů se domnívalo, že hranice bohatství začíná na 10 milionech korun, v ostatních dotazovaných zemích převažovala suma 10× vyšší, tedy 100 milionů korun. Výjimkou byli Italové – 10 % z nich si bohatství spojovalo s částkou dvě a více miliard korun.¹⁶

Výsledky průzkumu ukázaly posun ve vnímání bohatství, který podle technologického portálu Techsvět „odráží jak změny v ekonomice, tak i rostoucí aspirace české populace“. Ukázaly rovněž, že nemalé procento Čechů spojuje skutečné bohatství spíše s majetkem než s příjmem. Podle Techsvětu „být bohatý je relativní pojem, jehož definice se mění s časem i společenskými poměry. Zatímco před deseti lety stačilo k pocitu bohatství podle mnoha Čechů vydělávat 50 tisíc korun měsíčně čistého, dnes už tato částka nestačí. Životní náklady rostou, stejně jako očekávání, co znamená ‚dobrý život‘. Navíc větší dostupnost luxusního zboží a služeb přispívá k tomu, že lidé mění své představy o bohatství“.¹⁷

Výzkum, prováděný společností Sazka, přinesl ještě jedno zajímavé zjištění – peníze nepovažuje za hlavní ukazatel bohatství až 15 % Čechů. Bohatství si tito lidé spojují s rodinou, zdravím nebo možností svobodně si užívat života.¹⁸ Podle portálu Techsvět „mění rostoucí očekávání ohledně příjmu a majetku nejen osobní cíle, ale také společenské normy. Být bohatý je dnes vnímáno jako kombinace finančního úspěchu, jistoty

¹⁶ Srov. CIHELKA, M. *Bohatý je podle Čechů ten, kdo má 120 tisíc měsíčně*. [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-bohaty-je-podle-cechu-ten-kdo-ma-120-tisic-mesicne-40391966> [citováno 2025-07-07].

¹⁷ TECHSVĚT. *Od této čisté mzdy jste považováni za bohatého Čecha*. [online]. Dostupné z: <https://techsvet.cz/zajimavosti/od-teto-ciste-mzdy-jste-povazovani-za-bohateho-cecha/niki005copy/> [citováno 2025-07-07].

¹⁸ Srov. tamtéž.